

V L A A M S P A R L E M E N T



Zitting 2007-2008

26 februari 2008

**ONTWERP VAN DECREET**

**houdende instemming met de overeenkomst  
tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie  
en de regering van de republiek Korea  
inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen,  
ondertekend in Brussel op 12 december 2006**

## MEMORIE VAN TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

### I. ALGEMENE BESPREKING

#### 1. Betekenis van de overeenkomst

De Vlaamse Regering staat positief ten opzichte van het sluiten van internationale investeringsakkoorden. Die zijn immers erg belangrijk voor Vlaamse investeerders in het buitenland. Een Vlaamse investeerder zal meer geneigd zijn te investeren in landen als het politieke risico gedekt wordt door de Nationale Delcrederedienst. Voor de Nationale Delcrederedienst is het bestaan van een bilaterale overeenkomst voor de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen een belangrijke factor bij de beoordeling van een verzekeringsaanvraag voor een geplande Vlaamse investering in het buitenland. Deze dienst kan dan immers een eventuele actie tegen of regres op de overheid van het gastland in geval van schade ondernemen. Zij kan alle investeringsvormen verzekeren.

Hoewel buitenlandse investeringen doorgaans al beschermd worden door nationale wetgevingen, biedt een bilateraal verdrag bijkomende waarborgen wegens de voorrang van het internationaal recht op het interne recht van een staat.

De bilaterale verdragen inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, die door de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie (BLEU) gesloten worden, bevestigen onder meer het principe dat investeringen slechts kunnen onteigend of beperkt worden in het partnerland als daartoe geldige redenen bestaan en als er een passende, efficiënte vergoeding uitgekeerd wordt, dit wil zeggen een vergoeding die kan gerepatriëerd worden. Ook de risico's 'oorlog' en 'opstand' worden aangeraakt. De verdragen huldigen voorts de vrije transfer van de geïnvesteerde middelen en hun opbrengsten.

Ten slotte is in de verdragen een arbitrageregeling opgenomen voor geschillen die tussen een Vlaamse investeerder en de lokale overheid zouden kunnen rijzen over de toepassing van de beginselen van het investeringsverdrag. In dit verband wordt verwezen naar de arbitrage van het ICSID (International Centre for Settlement of Investment Disputes – Internationale Centrum voor Beslechting

van Investeringsgeschillen) of naar de regels van de UNCITRAL (United Nations Commission of International Trade Law – Commissie van de Verenigde Naties voor Internationaal Handelsrecht). Ook werd een verwijzing naar de arbitrage van de particuliere geschillenbeslechtingorganen van de internationale Kamer van Koophandel in Parijs opgenomen in de investeringsovereenkomst.

Deze investeringsverdragen zijn in principe vooral zinvol in landen met een hoge politieke instabiliteit of risico.

#### *De overeenkomst vormt een gemengd verdrag*

Dergelijke internationale overeenkomsten ten gunste van de bevordering en de bescherming van investeringen in het buitenland zijn verdragen in de zin van het volkenrecht of het internationale publieke recht. Het zijn juridisch bindende en afdwingbare akten, onderschreven door volkenrechtelijke rechtspersonen, in casu drie onafhankelijke en soevereine staten en drie deelstaten met een grondwettelijk toegekende bevoegdheid om verdragen te sluiten. Die akten vormen de rechtsgrond voor rechten en verplichtingen in hoofde van die zes overheden en rechtstreeks in hoofde van investeerders op elkaars grondgebied. In overeenstemming met artikel 167, §3, van de Grondwet, worden alle verdragen gesloten door de daartoe bevoegde regeringen en aan hun parlementen ter instemming voorgelegd, vooraleer zij uitwerking kunnen hebben.

Het zogenaamde 'gemengde' karakter van de investeringsovereenkomsten werd op 4 mei 1994 vastgelegd in de Werkgroep 'Gemengde Verdragen' (WGV), adviesorgaan van de Interministeriële Conferentie Buitenlands Beleid (ICBB). De ICBB heeft die beslissing op 4 april 1995 bekrachtigd. Zowel de gewesten als de federale overheid worden namelijk in principe bevoegd geacht. De overeenkomsten worden gemengde verdragen genoemd wegens de gezamenlijke bevoegdheidsuitoefening op het federale en het gefedereerde niveau.

De gewesten zijn bevoegd voor het economische beleid, alsook voor het afzet- en uitvoerbeleid, overeenkomstig artikel 6, §1, VI, eerste lid, 1° en 3°, van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (BWHI), zoals gewijzigd. De federale overheid blijft bevoegd voor de verzekering van invoer-, uitvoer- en investeringsrisico's (artikel 6,

§1, VI, eerste lid, 3°, BWHI), het handelsrecht, het vennootschapsrecht en de regelgeving voor de vestiging van bedrijven met uitzondering van die in de toeristische sector (artikel 6, §1, VI, vijfde lid, 5° en 6°, BWHI).

Daarom bepaalt het eerste artikel van het ontwerp van decreet dat het een gewestaangelegenheid betreft.

Het tweede en laatste artikel van het ontwerp van decreet houdt in dat het Vlaams Parlement zijn goedkeuring verleent aan de voorliggende overeenkomst, zodat zij in werking kan treden na de instemming van al de betrokken parlementen en na de ratificatie door de federale overheid en door het partnerland.

## 2. Schets van het partnerland<sup>1</sup>

### *Politieke gegevens*

Met de geallieerde overwinning in de Tweede Wereldoorlog kwam er een einde aan de 35-jarige Japanse bezetting van het Koreaanse schiereiland. Na 1945 stonden het noorden en het zuiden van het land onder de respectieve controle van Sovjet- en VS-troepen. Op 15 augustus 1948 werd in het zuiden de Republiek Korea opgericht. Op instigatie van Noord-Korea brak in 1950 de Koreaanse oorlog uit, met de hereniging van het schiereiland door Noord-Korea als inzet. Na drie jaar oorlog werd op 27 juli 1953 een staakt-het-vuren afgekondigd. De scheidingslijn tussen Noord en Zuid kwam op de 38ste breedtegraad te liggen.

De Koreaanse oorlog eiste een zware menselijke en materiële tol. Met het ontbreken van een definitieve vredesregeling als voorwendsel werd na 1953 een (veelal) militaire dictatuur ingesteld. In de jaren zestig en zeventig kwamen er economische hervormingen, maar het duurde tot 1988 vooraleer, na de

grondwetsherziening in 1987, democratische hervormingen doorgevoerd werden.

In 1992 werd de bekende dissident Kim Yong-sam de eerste burgerpresident in bijna dertig jaar. Hij werd in 1998, na de eerste volledig democratische presidentsverkiezingen, opgevolgd door Kim Dae-jung, een andere bekende dissident van de Koreaanse dictatuur. Onder deze presidenten werd werk gemaakt van de democratisering van het land, werd de rol van het leger teruggedrongen en werd de corruptie eveneens aangepakt.

Volgens Freedom House is Zuid-Korea vandaag de dag dan ook een vrij land, hoewel er zich hier en daar nog wat problemen voordoen met mensenrechten. Wat politieke rechten betreft, wordt Zuid-Korea door Freedom House in de hoogste categorie geklasseerd: Zuid-Korea kent vrije verkiezingen, het bestaan van sterke partijen, erkent de oppositie enzovoort.

De republiek Korea is een presidentiële republiek met een meerpartijensysteem. De Grondwet van 1987 beperkt de macht van de president die verkozen wordt voor één termijn van vijf jaar. De presidentsverkiezingen waren voorzien op 19 december 2007. De vorige president Roh Moo-hyun werd in 2003 verkozen. Van 12 maart tot 14 mei 2004 werd hij geschorst nadat de oppositie een afzettingsprocedure aanhangig maakte op grond van vermeende incompetentie en wanbeleid. Het Hooggerechtshof verklaarde de zaak echter ongegrond en herstelde de president in zijn functie.

De gemeente- en provincieraadsverkiezingen van 31 mei 2006 leverden een nederlaag op voor de regerende URI (wij)-partij. De grootste oppositiepartij, de Grand National Party of GNP, veroverde twaalf van de zestien belangrijkste gouverneurs- en burgemeestersposten.

De president benoemt de ministers en, met de toestemming van het parlement, de minister-president. De president heeft een vetorecht tegen besluiten van het parlement en hij is opperbevelhebber van de strijdkrachten. De wetgevende macht ligt bij de regering en het parlement. De regering vormt de uitvoerende macht. Het parlement, de Gukhwe, telt 299 leden. 243 parlementsleden worden rechtstreeks verkozen voor vier jaar in de verschillende kiesdistricten. De overige 56 zetels worden proportioneel toegekend. Het land telt negen provincies en zeven stedelijke

<sup>1</sup> Voor de opmaak van de schets van het partnerland werd een beroep gedaan op de landendossiers van het Vlaamse Agentschap voor Internationaal Ondernemen, het Nederlandse ministerie van Buitenlandse Zaken, het Duitse ministerie van Buitenlandse Zaken, de openbare landendossiers van de Central Intelligence Agency, en rapporten van organisaties zoals Amnesty International, Freedom House e.a.

gebieden. Het regionale bestuur wordt rechtstreeks verkozen maar heeft weinig zeggenschap.

### *Economische en sociale gegevens*

De voorbije decennia vond een spectaculaire economische ontwikkeling plaats. In de jaren 1960 werd een begin gemaakt met de industrialisatie, waarbij de nadruk gelegd werd op een exportgerichte en arbeidsintensieve lichte industrie. Tegelijkertijd werd de binnenlandse markt afgeschermd met hoge tariefmuren. In de jaren zeventig heeft ook de zware industrie (scheepsbouw, staal) zich ontwikkeld terwijl in de jaren tachtig en negentig de hoogtechnologische industrie en de dienstensector hun intrede deden. De industriële productie is grotendeels in handen van grote conglomeraten, de zogenaamde ‘chaebols’.

In 1997 werd de banksector zwaar getroffen door de Aziatische financiële crisis. Deze breidde zich gauw uit naar alle economische sectoren. Door de tussenkomst van het Internationaal Monetair Fonds (IMF) kon een totale ineenstorting vermeden worden. Het IMF koppelde zijn steun aan enkele voorwaarden zoals de beperking van de macht van de ‘chaebols’ en de openstelling van de markt voor buitenlandse goederen, diensten en investeringen. Thans is er een redelijke groei, maar de economie is nog altijd sterk afhankelijk van de evolutie op de exportmarkt. Daarom sluit Zuid-Korea vrijhandelsovereenkomsten met belangrijke handelspartners en tracht het voordeel te halen uit zijn ligging.

In 2006 presteerde de economie met een groei van ongeveer 5% beter dan verwacht, ondanks stijgende olieprijsen en een sterkere nationale munt: de ‘won’. Toch waren er tijdens de tweede helft van het jaar tekenen van een verzwakking zichtbaar. Voor een exportgevoelige economie is de sterkte van de won, die in 2006 ongeveer 10% in waarde gestegen is ten opzichte van de US dollar, een risicofactor.

De werkloosheid bedraagt slechts 3,3%, maar de relatief hoge jeugdwerkloosheid en een grote informele arbeidsmarkt zorgen voor grote tegenstellingen in de maatschappij.

De leefomstandigheden zijn eveneens fel verbeterd. De jongste jaren is er een betere sociale zekerheid gekomen, maar de arbeidsmarkt is nog steeds weinig flexibel. Zuid-Korea is de OESO-lidstaat met de grootste vergrijzing van de bevolking. De Grondwet

legt negen jaar verplicht onderwijs voor iedereen op, maar het onderwijs is vooral gericht op feitenkennis en minder op het ontwikkelen van analytische vaardigheden.

De republiek Korea staat op de zesentwintigste plaats op de Human Development Index 2006 van de Verenigde Naties.

### *Buitenlandse handel*

Het totale handelsvolume bedroeg in 2006 ongeveer 635 miljard US dollar, wat een stijging met 16% betekent ten opzichte van 2005. China, de EU en de Verenigde Staten zijn de belangrijkste handelspartners.

De handel tussen de EU en Zuid-Korea kende de jongste jaren een constante stijging. Tussen 2002 en 2006 werd een gemiddelde stijging van 9,8% genoteerd. De invoer neemt met 11,9% sneller toe dan de uitvoer, die met 6,7% toenam. Met bijna 61 miljard euro is Zuid-Korea de op zeven na belangrijkste handelspartner van de EU. De uitvoer is met 22,8 miljard euro of 2,4% van de totale export groter dan die naar landen als Canada, India of Brazilië.

De voornaamste uitvoerproducten zijn auto's, schepen, elektrische en elektronische apparaten, staal, chemicaliën, machines en textielwaren. De invoer bestaat vooral uit aardolie, machines, elektronische apparaten, chemische producten en toeleveringsgoederen voor de automobielenindustrie.

### *Buitenlandse investeringen*

Buitenlandse investeringen namen sterk toe na de liberalisering die volgde op de financiële crisis in 1997. Tussen 1996 en 1999 werd een stijging met 385% genoteerd. De wereldwijde stagnatie ten gevolge van de aanslagen van 11 september 2001 en de tragere groei van de Zuid-Koreaanse economie, zorgden in 2002 en 2003 voor een stagnatie van de buitenlandse investeringen. In 2004 volgde een nieuwe stijging, maar het grootste deel van de investeringen komt van een beperkt aantal landen.

Uit cijfers van het ministerie voor Handel, Industrie en Energie blijkt dat tussen 1962 en 2006 buitenlandse bedrijven voor 100,937 miljard euro investeerden in Zuid-Korea. Die investeringen gingen vooral naar de dienstverlenende sector, de industrie en de

bouw en nutsvoorzieningen. De EU, de Verenigde Staten en Japan zijn de voornaamste investeerders. Van de EU-lidstaten zorgt Nederland voor het grootste aandeel van investeringen, gevolgd door Duitsland, het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk en België. Het aandeel van Zuid-Koreaanse investeerders in de EU is beperkt.

Zuid-Korea heeft een groot aantal bilaterale investeringsovereenkomsten gesloten. Met uitzondering van Bulgarije, Cyprus, Estland, Ierland, Malta en Slovenië hebben alle EU-lidstaten een dergelijke overeenkomst met Zuid-Korea.

Sinds Zuid-Korea vrijhandelsonderhandelingen opstartte met derde landen werd de markttoegang voor Belgische producten moeilijker. Bovendien blijft de inmenging van de Koreaanse regering in de interne organisatie van bedrijven bestaan, ondanks verschillende positieve hervormingen.

Het probleem van de belasting op buitenlandse investeringen treft de investeringen in de financiële en dienstensector meer dan die in de industrie.

### ***Mensenrechten***

De democratiseringsgolf op het einde van de jaren 1980 heeft geleid tot een aanzienlijke verbetering van de mensenrechtensituatie. De jongste jaren konden enkele positieve ontwikkelingen genoteerd worden, bijvoorbeeld: de verbetering van de vakbondswetgeving en het strafrecht, het onafhankelijker optreden van de rechterlijke macht, meer eerlijke verkiezingen en het niet meer uitvoeren van de doodstraf. De vrijheid van vergadering, het habeas -corpus-recht, het stakingsrecht en het recht van organisatie van vrije vakbonden werden in de Grondwet vastgelegd.

Al bij al vormt Zuid-Korea een relatief open en vrije samenleving. Hier en daar doen er zich echter nog probleemgevallen voor. Zo is het staatsburgerschap gebaseerd op het 'jus sanguinis'- en niet op het 'jus soli'-principe. Hierdoor is het erg moeilijk voor niet-etnisch Koreaanse inwoners om het burgerschap te bekomen. Ook wordt hen aldus de toegang tot de ambtenarij en bepaalde professionele kansen binnen belangrijke conglomeraten ontzegd.

De emancipatie van de vrouw laat eveneens nog te wensen over, hoewel de Grondwet 'de jure' de gelijkheid van man en vrouw erkent. Vrouwen zijn onder-

vertegenwoordigd in topfuncties en zij verdienen minder voor gelijk werk. Zuid-Korea heeft echter een belangrijke vrouwenrechtenbeweging, die dergelijke ongelijkheden aan de kaak stelt, en ook de instellingen werken actief mee aan het verwijderen ervan. Zo sprak het Hooggerechtshof zich in 2005 uit tegen de uitsluiting van vrouwen in erfenisregelingen; volgens vele commentatoren een mijlpaal in de Koreaanse emancipatiebeweging.

In 2000 en 2003 werd een amnestie afgekondigd, zodat er thans geen langdurig opgesloten politieke gevangenen meer zijn. Studenten en vakbondsmensen worden wel nog regelmatig beperkt in hun vrijheid van meningsuiting en soms opgesloten. De Nationale Veiligheidswet biedt namelijk de mogelijkheid om de vrijheid van meningsuiting en het recht op een eerlijke rechtsgang te beperken.

In zijn rapport van 2007 over Zuid-Korea vraagt Amnesty International nogmaals aandacht voor de situatie van buitenlandse arbeidskrachten. In augustus 2006 bleek uit officiële cijfers dat zowat 360.000 buitenlandse arbeidskrachten actief zijn in Zuid-Korea. Ruim de helft is illegaal aan het werk en loopt het gevaar om gearresteerd of uitgewezen te worden. De wet inzake de arbeidsvergunning voor die werknemers, die in 2003 afgekondigd werd, zorgt niet voor een afdoende bescherming tegen discriminatie en misbruiken. Vaak worden die arbeidskrachten geconfronteerd met erbarmelijke werkomstandigheden en worden zij slecht betaald.

In december 2004 dienden 175 parlementsleden een voorstel in tot afschaffing van de doodstraf. In februari 2006 werd het voorstel besproken in de parlementscommissie en in april 2006 vond een hoorzitting plaats, maar het voorstel werd nog niet voorgelegd aan het voltallige parlement. Het aantal terdoodveroordeelden was opgelopen tot 63, maar er werden geen executies uitgevoerd.

Minstens 936 gewetensbezwaarden zaten in de gevangenis omdat zij weigerden hun dienstplicht te vervullen.

### ***Buitenlands beleid***

Het buitenlandse beleid wordt in hoge mate bepaald door de militaire dreiging vanuit Noord-Korea. Beide landen zijn officieel nog steeds in staat van oorlog.

Ondanks toenaderingspogingen blijft een echte doorbraak in de betrekkingen uit. Tot 2006 heeft Zuid-Korea steeds geweigerd om steun te verlenen aan resoluties van de Algemene Raad van de VN en de VN-mensenrechtencommissie die de Noord-Koreaanse mensenrechtensituatie aan de kaak stelden. In november 2006, na een Noord-Koreaanse nucleaire test, kwam hier echter verandering in.

De jongste jaren is er meer interesse voor de rol die Zuid-Korea in Oost-Azië en de wereld speelt. De VS zijn de belangrijkste bondgenoot van het land, met een aanzienlijke troepenmacht gestationeerd op Zuid-Koreaans grondgebied. De jongste jaren nemen de meningsverschillen echter toe, vooral over de politiek tegenover Noord-Korea. Onder druk van de publieke opinie en dan vooral van de jongeren, is de band met de VS minder strak geworden en wordt een meer onafhankelijke koers gevaren.

Begin de jaren negentig knoopte Zuid-Korea diplomatieke betrekkingen aan met de voormalige Sovjet-Unie en met China. Rusland is belangrijk als alternatieve energieleverancier en met China zijn de relaties op het vlak van handel en investeringen fors toegenomen.

De Europese Unie is een belangrijke handelspartner en één van de voornaamste investeerders. Op 28 oktober 1996 werd een kaderakkoord gesloten inzake handel en samenwerking op een groot aantal terreinen. Dat akkoord trad op 1 april 2001 in werking. Om de twee jaar vindt een topontmoeting plaats. Sinds enkele maanden onderhandelt de EU over een volwaardige vrijhandelsovereenkomst. De Zuid-Koreaanse regering heeft haast en wenst het liefst een overeenkomst af te sluiten voor de parlementsverkiezingen in april 2008.

### ***Betrekkingen tussen Vlaanderen/België en Zuid-Korea***

Na het einde van de Koreaanse oorlog zijn de Belgische banden met Zuid-Korea aangehaald. Tot voor enkele jaren was Zuid-Korea een doelland voor het Belgische buitenlandse beleid.

Tot in 2002 had Vlaanderen een handelsoverschot met Zuid-Korea. Door een sterke toename van de invoer is dat positieve saldo omgeslagen in een tekort

dat in 2005 al opgelopen was tot bijna 590 miljoen euro. Uit cijfers van het Vlaamse Agentschap voor Internationaal Ondernemen blijkt dat Vlaanderen in 2006 voor 590,2 miljoen euro uitvoerde naar Zuid-Korea, dat met een aandeel van 0,33% van de Vlaamse uitvoer, de 33ste plaats innam op de lijst van exportbestemmingen. In datzelfde jaar voerde Vlaanderen voor 1.288,1 miljoen euro in uit Zuid-Korea dat daarmee onze 20ste leverancier was. Het Vlaamse aandeel in de Belgische uitvoer daalde in 2005 naar 77,45%, terwijl de invoer voor liefst 92,69% naar Vlaanderen ging. De voornaamste exportproducten zijn chemische producten, kunststoffen, machines en werktuigen. Onze invoer bestaat vooral uit vervoermaterieel, machines en werktuigen.

## **II. SPECIFIEKE BESPREKING VAN DE OVEREENKOMST MET ZUID-KOREA**

### **1. Ontstaan van de overeenkomst**

De voorbije dertig jaar sloot de BLEU verschillende overeenkomsten inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen met landen, die in tegenstelling tot Zuid-Korea, geen lid zijn van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO).

Met het oog op de vervanging van de overeenkomst van 1974, werd op 15 en 16 september 2005 in Seoul onderhandeld. Er werd overeenstemming bereikt over de meeste bepalingen van de tekst die werd opgemaakt op basis van zowel de BLEU-typetekst als van de Koreaanse tekst. Onenigheid was er over de artikelen betreffende belastingszaken en over de milieu- en arbeidsclausules. Die artikelen werden tussen haakjes geplaatst. De onderhandelaars losten die problemen op langs diplomatieke weg.

De overeenkomst werd op 6 november 2005 geparafereerd naar aanleiding van het bezoek aan Korea van de federale eerste minister. De ondertekening vond plaats op 12 december 2006.

De overeenkomst werd opgemaakt in het Nederlands, het Frans, het Koreaans en het Engels. De Engelse versie is doorslaggevend bij een geschil over de interpretatie van de overeenkomst.

## *Knelpunten tijdens de onderhandelingen*

### *Investeringsgebonden artikelen*

In artikel 1 aanvaardde Zuid-Korea de verwijzing naar directe en indirecte investeringen in een tekstvoorstel van de BLEU, gebaseerd op de Koreaanse modeltekst. De BLEU drong aan om de ‘rechtspersonen’ te beperken tot ‘ondernemingen’, het begrip ‘registered office’ te handhaven en de opsomming ‘such as’ niet op te nemen. Zuid-Korea stond evenwel op de vermelding van die voorbeelden en de titel ‘natuurlijke persoon’ omdat het precies aandringt op een brede waaier van mogelijke rechtspersonen die investeren. Aangezien de bedrijven toch op basis van het Belgische recht zullen worden gevestigd voor zij als investeerder kunnen worden erkend, dient strikt genomen de vereiste van registratie niet te worden vermeld in de tekst.

In artikel 3 ‘behandeling van investeringen’ wenste de BLEU-delegatie vast te houden aan een duidelijke uitzondering voor belastingsaangelegenheden. Zuid-Korea vond dat die formulering een te sterke afbreuk deed aan het principe van de nationale behandeling en de deur zou openzetten voor discriminatie. Er werd overeengekomen dat een verwijzing zou worden toegevoegd naar het verdrag inzake het vermijden van dubbele belasting, dat tussen beide landen gesloten werd, en dat de Belgische delegatie advies zou inwinnen bij het ministerie van Financiën om na te gaan of de Koreaanse formulering voldoende waarborgen biedt.

Wat artikel 5 ‘onteigening’ betreft, wou Zuid-Korea niet ingaan op de suggestie van BLEU-zijde om deze paragraaf te herschikken en eerst het algemene principe te stellen, om dan in een apart punt de duidelijke voorwaarden op te sommen waarbij een afwijking mogelijk is. Op vraag van de BLEU is de term ‘legal procedures’ vervangen door ‘due process of law’.

Inzake de regeling van investeringsgeschillen (artikel 8) wilde Zuid-Korea de toegang tot arbitrage zo precies mogelijk vastleggen in de overeenkomst. Volgens de Koreanen kon aan de notie ‘geschil’ een dermate brede interpretatie worden gegeven dat hun soevereiniteit beperkt zou kunnen worden. Na veel discussie stemde de BLEU-delegatie in met het tekstvoorstel hoewel zij de formulering ongelukkig vond. De Koreaanse delegatie wou een vervaldatum van drie jaar inschrijven om klacht te kunnen neerleggen. De BLEU-delegatie wierp op dat dit volgens haar een aangelegenheid is die aan de scheidsrechters moet worden overgelaten,

te meer omdat men toch naar arbitrage zal gaan om de datum vast te leggen waarop het betrokken bedrijf kennis had of had kunnen hebben van de aan te klagen feiten. De BLEU-delegatie ging uiteindelijk toch akkoord, maar wel op voorwaarde dat de termijn op vijf jaar zou gebracht worden. Zij wees erop dat een dergelijke bepaling voor het eerst aanvaard werd.

Hoewel de te vervangen overeenkomst van 1974 een bepaling bevat tot het inschakelen van de internationale arbitrageprocedure voor geschillen met buitenlandse investeerders, die voortvloeien uit contracten tussen hen en een van de drie verdragspartijen (artikel 11 van de BLEU-typetekst; dit is het analoog toepassen van de geschillenprocedure van artikel 12), wenste de Koreaanse delegatie die bepaling niet op te nemen in de nieuwe overeenkomst. De BLEU-delegatie ging hiermee uiteindelijk akkoord, omdat de belangen van de investeerders hierdoor niet meteen geschaad worden, hoewel het gemis van internationale arbitrage in verband met overheidsopdrachten hun rechtsbescherming verlaagt. De buitenlandse investeerders kunnen niettemin voor het afdwingen van hun rechten uit overheidsopdrachten een beroep blijven doen op de nationale rechtscolleges.

### *De milieu- en arbeidsclausules*

De Koreaanse delegatie nam in haar geconsolideerde tekst de clausules niet op. Zij stelde dat Zuid-Korea wel over die clausules wil praten maar niet in het kader van een investeringsovereenkomst. De Koreanen wezen erop dat de (vooral Afrikaanse) landen die de clausules aanvaard hebben, een zwakke economie hebben en dat Zuid-Korea als belangrijke economische speler niet het voortouw wou nemen. Nadat de BLEU-delegatie de Amerikaanse modeltekst (waarin de clausules wel opgenomen zijn) voorgelegd had, moesten de Koreanen toegeven dat niet enkel politieke redenen een rol speelden maar dat zij vreesden voor mogelijke arbitrages en rechterlijke gevolgen.

De BLEU-delegatie stelde voor de formule te gebruiken die in de overeenkomst met de Verenigde Arabische Emiraten opgenomen werd, en de bepalingen met betrekking tot de geschillenregeling niet toepasselijk te maken op de clausules. De Koreaanse delegatie verklaarde dat zij die voorstellen zou verdedigen bij haar overheid.

De onderhandelingen werden schriftelijk voortgezet. De Belgische onderhandelaar stelde na overleg en met goedkeuring van zijn politieke overheid, een

tekst voor om middels vier paragrafen de clausules in de preambule te plaatsen. De Koreanen brachten die tekst terug naar twee paragrafen. Dat voorstel werd door de Belgische regering aanvaard.

## 2. Inhoud van de overeenkomst

### *De BLEU-typetekst*

De leden van de BLEU keurden een tekst goed die zij aan hun gesprekspartners voorstellen als basis van de onderhandelingen. Op 29 juni 1994 heeft de Vlaamse Regering die typetekst aanvaard. Sinds 2002 zijn milieu- en sociale clausules opgenomen in de type-tekst.

Die zogenaamde BLEU-typetekst bepaalt principieel dat elke overeenkomstsluitende partij eender welke soort van investeringen door een natuurlijke persoon of een rechtspersoon met de nationaliteit van de andere partij op zijn grondgebied toelaat. Dit is de basis voor de bevordering van de investeringen.

De bescherming vindt men terug in de artikelen 3, 4 en 7 tot en met 9. Artikel 3 bevat een bepaling van niet-discriminatie terwijl artikel 4 stelt dat de investeerders de behandeling genieten van meest begunstigde natie. Die behandeling sluit wel de voorrechten van de investeerders van een derde staat uit, die verbonden zijn aan de deelneming aan een vrijhandelszone, een douane-unie, een gemeenschappelijke markt of een andere vorm van regionale economische organisatie.

Artikel 5 stelt dat de overeenkomstsluitende partijen dienen te streven naar een wetgeving die een hoge graad van milieubescherming biedt en dat zij die wetgeving stelselmatig moeten verbeteren.

Artikel 6 bepaalt dat de overeenkomstsluitende partijen dienen te streven naar een wetgeving die arbeidsnormen vastlegt in overeenstemming met de internationaal erkende rechten van werknemers en naar een verbetering van die normen.

Artikel 7 verbiedt elke maatregel van onteigening of nationalisatie, tenzij voor het openbaar nut, de veiligheid of het nationale belang van de overeenkomstsluitende partij en dan op voorwaarde dat de maatregel wettelijk en non-discriminatoire is en begeleid wordt door een gepaste en reële schadevergoeding. Dezelfde

principes gelden voor schade als gevolg van oorlog en geweld.

Artikel 8 regelt de overmakingen van alle betalingen betreffende investeringen en lonen, waarbij de vrije transfer als principe geldt.

Artikel 9 voorziet een subrogatie van een partij of een openbare instelling in de rechten en de vorderingen van haar eigen investeerders, indien die partij of instelling schadevergoeding uitbetaald heeft aan die investeerders op grond van een garantie voor een investering. De andere betrokken partij kan dan aan de subrogerende verzekeraar de wettelijke of de contractuele verplichtingen van de investeerder opleggen.

Artikel 10 stelt dat wanneer een vraagstuk betreffende investeringen geregeld wordt bij de overeenkomst en bij de nationale wetgeving van de ene overeenkomstsluitende partij, dan wel bij internationale overeenkomsten, de investeerders van de andere partij aanspraak maken op de bepalingen die voor hen het meest gunstig zijn.

In artikel 11 worden de bijzondere overeenkomsten die vroeger tussen een partij en een investeerder van een andere partij gesloten werden, bevestigd. De bepalingen ervan vullen de algemene draagwijdte van deze typeovereenkomst aan. Met bijzondere overeenkomsten worden verbintenissen bedoeld die betrekking hebben op concrete investeringsprojecten.

De artikelen 12 en 13 regelen respectievelijk de procedure voor geschillen over investeringen tussen een investeerder van een partij en een andere partij en die tussen partijen betreffende de interpretatie en de toepassing van deze typeovereenkomst.

De overeenkomstsluitende partijen dienen ernaar te streven geschillen in de mate van het mogelijke door onderhandeling te regelen. Indien een minnelijke schikking onmogelijk blijkt te zijn, bepaalt artikel 12 dat het geschil, naar keuze van de investeerder, voorgelegd wordt aan hetzij de bevoegde rechtsmacht van de staat waar de investering gedaan werd, hetzij aan internationale arbitrage. Elke partij geeft haar voorafgaande en onherroepelijke toestemming om elk geschil aan dergelijke arbitrage te onderwerpen. Dit houdt in dat de partijen afstand doen van het recht om de uitputting van alle nationale administratieve en rechtsmiddelen te verzoeken. De uitspraken van het scheidsgerecht zijn onherroepelijk en bindend.



Geen enkele overeenkomstsluitende partij kan hierbij als verweer aanvoeren dat de investeerder vergoed wordt door een verzekering of garantie.

Artikel 13 handelt over eventuele geschillen tussen de partijen wat de uitlegging of toepassing van deze overeenkomst betreft. Als een minnelijke schikking via diplomatieke weg mislukt, wordt het geschil voorgelegd eerst aan een gemengde commissie van vertegenwoordigers van de partijen. Wordt nog steeds geen oplossing gevonden, wordt het aan een college van drie scheidsrechters voorgelegd. Elke partij duidt één scheidsrechter aan. Die twee scheidsrechters duiden in onderling overleg een derde scheidsrechter als voorzitter van het college aan. Deze voorzitter is een onderdaan van een derde staat. Indien de scheidsrechters niet op deze wijze kunnen aangesteld worden, kan een partij zulk verzoek richten tot de voorzitter of ondervoorzitter van het Internationaal Gerechtshof. De uitspraken van het college van scheidsrechters zijn definitief en bindend.

Artikel 14 stelt de investeringen, die aan de overeenkomst voorafgegaan zijn, gelijk met de investeringen na de inwerkingtreding ervan. De vroegere investeringen worden dus eveneens beschermd.

Artikel 15 bepaalt de inwerkingtreding en de duur van de overeenkomst. De typeovereenkomst treedt een maand na de datum van de uitwisseling van de akten van bekrachtiging, in werking. Zij blijft van kracht gedurende een termijn van tien jaar, die zonder voorafgaande opzegging telkens stilzwijgend verlengd wordt met dezelfde termijn.

#### *Vergelijking van de tekst van de overeenkomst met de BLEU-typetekst*

De preambule is uitgebreider dan de BLEU-typetekst. Er wordt de wens uitgesproken om voor omvangrijke investeringen gunstige voorwaarden te scheppen, overeenkomstig de beginselen van gelijkheid en wederzijds voordeel. Daarnaast erkennen de partijen dat de bevordering en bescherming van investeringen zal aanzetten tot meer individueel zakelijk initiatief en de welvaart zal vergroten.

Zoals hoger vermeld werden de milieu- en arbeidsclausules in de preambule ingeschreven.

In artikel 1 ‘begripsomschrijvingen’ wordt de term ‘investeringen’ omschreven als “alle soorten vermo-

gensbestanddelen in het bezit van of onder al dan niet rechtstreeks toezicht van de investeerder van de ene overeenkomstsluitende partij op het grondgebied van de andere overeenkomstsluitende partij”. Als investeringen gelden in het bijzonder, doch niet uitsluitend:

- a) roerende en onroerende goederen, alsmede andere eigendomsrechten zoals hypotheken, retentierechten, huurovereenkomsten of pandrechten;
- b) aandelen en effecten in, schuldbewijzen van, en alle andere vormen van deelneming in een vennootschap of een zakelijke onderneming, met inbegrip van minderheidsparticipaties, en in verband daarmee verworven rechten en belangen;
- c) aanspraken op geld of op iedere prestatie uit hoofde van een overeenkomst die economische waarde heeft;
- d) intellectuele eigendomsrechten, met inbegrip van rechten met betrekking tot auteursrechten, octrooien, handelsmerken, handelsnamen, industriële ontwerpen, technische werkwijzen, handelsgeheimen, knowhow en goodwill;
- e) rechtelijke of contractuele handelsconcessies die economische waarde hebben, waaronder die tot het opsporen, ontwikkelen, winnen of exploiteren van natuurlijke rijkdommen.

Bij de omschrijving van ‘investeerders’ wordt een onderscheid gemaakt tussen natuurlijke personen en rechtspersonen waarbij een opsomming gegeven wordt.

Er wordt ook een omschrijving gegeven van ‘vrij inwisselbare munt’: “een munt die veelvuldig gebruikt wordt bij internationale transacties en die op grote schaal verhandeld wordt op de belangrijkste internationale wisselmarkten”.

De bevordering en de bescherming van investeringen (respectievelijk de artikelen 2 en 3 van de BLEU-typetekst) zijn opgenomen in artikel 2 van de overeenkomst. De bepaling over het sluiten en uitvoeren van licentieovereenkomsten en overeenkomsten inzake commerciële, administratieve of technische bijstand, is niet opgenomen.

De bepalingen van artikel 4 van de BLEU-typetekst over nationale behandeling en meest begunstigde

natie, komen aan bod in artikel 3 van de overeenkomst 'behandeling van investeringen'. In paragraaf 1 van artikel 3 heeft men het over de behandeling van investeringen en de opbrengst van investeringen.

Zoals hoger vermeld zijn de artikelen 5 en 6 van de BLEU-typetekst over milieu en arbeid niet in de overeenkomst opgenomen.

Artikel 7 van de BLEU-typetekst over ontneming en eigendomsbeperking wordt gesplitst in artikel 4 'schadeloosstelling voor verliezen' en artikel 5 'ont-eigening'. Investeringen worden niet genationaliseerd of onteigend, noch worden zij onderworpen aan maatregelen die gelijk staan met nationalisatie of onteigening tenzij die maatregelen in het openbare belang zijn en mits onmiddellijke uitkering van een passende en reële schadeloosstelling. De onteigening gebeurt op niet-discriminatoire wijze en met inachtneming van een behoorlijke rechtsgang. Investeerders kunnen bij een gerechtelijke of andere onafhankelijke overheid een verzoek tot onmiddellijke behandeling van hun zaak en van de waardering van hun investeringen indienen. Het bepaalde van het artikel is ook van toepassing wanneer een partij de vermogensbestanddelen onteigent van een vennootschap waarin investeerders van de andere partij aandelen, schuldbewijzen of andere vormen van deelneming hebben.

In artikel 6 'overmakingen' (artikel 8 van de BLEU-typetekst) wordt een ruimere opsomming gegeven van de overmakingen die een partij waarborgt aan investeerders van de andere partij. Niettegenstaande andersluidende bepalingen in de overeenkomst, kan elke partij overeenkomstig haar wet- en regelgeving, maatregelen aannemen of handhaven die niet stroken met de in het artikel vermelde verplichtingen, in geval van:

- ernstige problemen op het gebied van de betalingsbalans en de buitenlandse financiële positie of wanneer zodanige problemen dreigen te ontstaan;
- uitzonderlijke omstandigheden, wanneer het kapitaalverkeer ernstige problemen met zich meebrengt of dreigt met zich mee te brengen op het gebied van macro-economisch beheer, meer

bepaald wat het monetair en wisselkoersbeleid betreft.

Deze maatregelen zijn verenigbaar met de artikelen van de overeenkomst betreffende het IMF, zij worden alleen getroffen in de opgesomde omstandigheden, zij zijn tijdelijk en worden opgeheven zodra de omstandigheden het toelaten en zij worden onmiddellijk meegedeeld aan de andere partij.

De artikelen uit de BLEU-typetekst over toepasbare regels en bijzondere overeenkomsten worden samengevoegd in artikel 10 'toepassing van andere regels'. Een overeenkomstsluitende partij kan gebruik maken van meest gunstige bepalingen wanneer een vraagstuk geregeld wordt bij de overeenkomst en bij een internationale overeenkomst waarbij beide partijen partij zijn, dan wel bij internationale rechtsbeginselen.

Volgens artikel 11 (toepassing van de overeenkomst) is de overeenkomst van toepassing op alle investeringen. Zij is evenwel niet toepasselijk op investeringsgeschillen die het voorwerp zijn van een geschillenbeslechtingsprocedure op grond van de overeenkomst uit 1974.

Artikel 12 stelt dat de overeenkomst van kracht blijft gedurende een tijdvak van twintig jaar en ook voor onbepaalde tijd daarna, tenzij een partij de andere partij één jaar op voorhand schriftelijk mededeelt dat zij de overeenkomst wil beëindigen. Ten aanzien van investeringen die gedaan werden vóór de datum van beëindiging van de overeenkomst, blijven de bepalingen van kracht gedurende een tijdvak van nog eens twintig jaar vanaf de datum van beëindiging. Ten slotte wordt vermeld dat op het moment van inwerkingtreding de overeenkomst uit 1974 beëindigd wordt en vervangen wordt door de nieuwe overeenkomst.

### **3. Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Raad van State**

Op 4 oktober 2007 sloot het dagelijkse bestuur van de SERV zich aan bij het ontwerp van regeringsbeslissing.

In zijn advies d.d. 20 december 2007 maakte de Raad van State geen opmerkingen.

*De minister-president van de Vlaamse Regering,*

Kris PEETERS

*De Vlaamse minister van Bestuurszaken,  
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,*

Geert BOURGEOIS

*De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen,  
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,*

Patricia CEYSENS

---

## VOORONTWERP VAN DECREET

houdende instemming met de overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Korea inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 12 december 2006

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme en de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel;

Na beraadslaging,

## BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

## Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

## Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Korea inzake de wederzijdse bevordering en bescherming van investeringen, ondertekend in Brussel op 12 december 2006, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel,

*De minister-president van de Vlaamse Regering,*

Kris PEETERS

*De Vlaamse minister van Bestuurszaken,  
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,*

Geert BOURGEOIS

*De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,*

Patricia CEYSENS

---

## ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Bestuurszaken, Buitenlands Beleid, Media en Toerisme en de Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel;

Na beraadslaging,

## BESLUIT:

De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen, Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

## Artikel 1

Dit decreet regelt een gewestaangelegenheid.

## Artikel 2

De overeenkomst tussen de Belgisch-Luxemburgse Economische Unie en de regering van de republiek Korea inzake de wederzijdse bevordering en bescher-

ming van investeringen, ondertekend in Brussel op 12 december 2006, zal volkomen gevolg hebben.

Brussel, 15 februari 2008.

*De minister-president van de Vlaamse Regering,*

Kris PEETERS

*De Vlaamse minister van Bestuurszaken,  
Buitenlands Beleid, Media en Toerisme,*

Geert BOURGEOIS

*De Vlaamse minister van Economie, Ondernemen,  
Wetenschap, Innovatie en Buitenlandse Handel,*

Patricia CEYSENS

---